

دی‌دگاه

شماره: ۱۶۳	موضوع: اصلاح قیمت‌ها، اما با چه ترتیب و چه اولویت‌هایی
تاریخ: ۱۳۹۱/۰۴/۱۲	
تهیه و تنظیم: احمد اخوی	
توضیح اجمالی:	
<p>در اصل توجیه اقتصادی اجرای قانون هدفمندکردن یارانه‌ها ضرورت فعال سازی و بازگرداندن نقش واقعی به قیمت‌ها بود. قیمت‌های حسابداری متکی به کنترل عرضه و تقاضا توسط دولت است اما قیمت‌های اقتصادی از برابری عرضه و تقاضا در بازار بوجود می‌آید و خود-انتظام (self regulating) است. یعنی با تغییر شرایط موجود نوسان قیمت، مجدداً بازار را اصلاح می‌کند و به تعادل سوق می‌دهد. قیمت‌های اقتصادی ضایعات ناشی از ارزانی را کاهش می‌دهد در حالی که از تقاضای اضافی می‌کاهد و بر حجم تولید و سرمایه‌گذاری برای عرضه می‌افزاید. از این نظر کارکرد اصلاح قیمت در قانون هدفمندی و قیمت‌گذاری‌های جدید سازمان حمایت مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان یکی است.</p> <p>علی‌رغم اینکه گران شدن نان به دلیل افزایش قیمت خرید تضمینی گندم یا هزینه کارخانجات آرد و یا هزینه حمل و توزیع آن بین نانوایان و گران شدن شیر ناشی از گران شدن قیمت خرید شیر خام و افزایش هزینه تولید آن باشد فرقی در نتیجه نهایی که افزایش قیمت آنهاست (اصلاح قیمت) نمی‌کند. همچنانکه می‌دانیم در قبل از این قانون هم قیمت تضمینی را شورای اقتصاد افزایش می‌داد، اما قیمت فروش آرد به نانوایی‌ها ثابت می‌ماند.</p> <p>در گام اول هدفمندی، قیمت نان به ۲ برابر و بنزین هم به چهار برابر و نفت و گاز هم به X برابر افزایش داشت ولی نظر به عدم توجه به ساختار بازار این کالاها و شرایط اقتصادی حاکم بر بازارهای مالی و روابط خارجی کشور نقش قیمت در بهبود کیفیت، کاهش ضایعات، افزایش بهره‌وری و سایر اهداف قانون هدفمندی، علی‌رغم تغییرات مثبت ولی اندک اولیه، ظاهر نشد. با این توصیف اکنون باید پرسید آیا اصلاح مجدد قیمت نان، شیر، گوشت و ... قبل از قیمت بنزین و سوخت صحیح بود است یا خیر؟</p>	
نکات کلیدی:	
<ol style="list-style-type: none"> در راستای حراست از ذخائر تجدید ناپذیر و افزایش انگیزه در استفاده از فناوری‌های جدید و انرژی‌اندوز و بالاتر از آن کاهش بیشتر اسراف و ضایعات مصرف و جلوگیری از افزایش آلاینده‌ها با هدف حفظ سلامت و محیط زیست باید ابتدا حامل‌های انرژی طبق قانون به اصلاح قیمت تن در می‌داد. کاهش مصرف و واردات بنزین و نفت گاز به صرفه‌جویی ارزی کمک می‌کرد و قدم مثبتی در راستای شعار تولید ملی، حمایت از کار و سرمایه ایرانی بود. افزایش قیمت حامل‌ها از طرف دیگر عامل موثری در کاهش تقاضای کاذب و مصرف‌زدگی اتومبیل شخصی بود. حفظ سلامت و امنیت غذایی و هدایت مصرف مردم به الگوی مصرف مطلوب ضامن تحقق یکی از اهداف سند چشم‌انداز ۲۰ ساله در مقایسه با وضعیت کشورهای منتخب این سند بود و هست. افزایش بیش از ۲۰ درصدی جدید قیمت نان، شیر، گوشت، برنج و قند و شکر در شرایطی که قیمت بنزین هنوز تغییر دوم را نکرده است سیاستی بر خلاف اهداف قانون برنامه پنجم است. تحقق افزایش سلامت و امنیت غذایی بویژه برای پنج دهک کم درآمد مستلزم آن است که بعکس باید منابع حاصل از افزایش قیمت بنزین به صورت کمک هزینه به کارخانجات شیر و آرد و غیره پرداخت می‌شد و شکاف تغذیه‌ای مردم که در مورد شیر، گوشت قرمز، گوشت سفید، حبوبات، ماکارونی، و برخی سبزی‌ها و میوه‌ها بسیار محرز است کاهش می‌یافت نه آنکه عمیق‌تر می‌شد. تسری همراه با تشدید قیمت کالای اساسی به سایر کالاها و مخصوصاً کالاهای ضروری مثل پوشاک مدرسه و کار و لوازم التحریر و کتب درسی و خدمات سواد و مهارت‌آموزی عملاً منافع ناشی از گام اول اجرای قانون هدفمند کردن یارانه‌ها برای گروه‌های کم درآمد شهری و روستایی از بین خواهد برد و به عمق فقر و شکاف در آمد و مصرف خواهد افزود. نظر به اینکه وجود سامانه هوشمند قیمت، توزیع و تامین سوخت به کمک فناوری اطلاعات از تسهیل‌کننده‌ها و کارآمد سازه‌های سیاست اصلاح قیمت در جریان تنظیم بازار است و این سامانه برای حامل‌های انرژی در سطح ملی وجود دارد لذا در گام‌های بعدی افزایش قیمت - تا سپردن اصلاح قیمت‌ها به ساز و کار خود تنظیم بازار- نیز این تقدم لازم است رعایت شود. اصلاح قیمت و حذف یارانه برای مواردی که ساختار تولید و توزیع متمرکز (مشابه ساخت دولتی تولید و توزیع حامل‌های انرژی) است اثر بخش‌تر و کارآمدتر می‌باشد. تا مواردی مثل محصولات لبنی، پروتئینی و ... 	
تأیید رئیس موسسه:	تأیید رئیس گروه مشاوران: